

ELS CURSOS NATURALISTES DE LA INSTITUCIÓ

» **PROGRAMA**
2013

» INFORMACIÓ I INSCRIPCIÓ

Per formalitzar la inscripció, cal posar-se en contacte, com a mínim, quinze dies abans de l'inici del curs, amb l'entitat indicada per a cada curs, donant les vostres dades i el DNI.

Una vegada feta la inscripció, cal fer l'ingrés de la matrícula al compte corrent 2013-0421-50-0200689502 de CatalunyaCaixa, a nom de la ICHN, fent constar el vostre nom i el del curs. El pagament s'haurà de realitzar en el termini màxim de tres dies a comptar de la data d'inscripció. Altrament, la inscripció quedarà anul·lada.

En el cas que una persona vulgui anul·lar la inscripció, només recuperarà el 80 % de l'import, sempre que ho sol·liciti amb una antelació mínima de quinze dies respecte a l'inici del curs.

Els cursos estan limitats a 20 places. La matrícula es farà per rigorós ordre d'inscripció, d'acord amb la data de l'ingrés.

Hi haurà un llistat d'espera per cobrir baixes eventuales o anul·lacions de darrera hora.

Els socis de les entitats adherides a la ICHN i els de la Societat Catalana de Biologia, tindran el mateix preu d'inscripció que els socis de la ICHN.

El preu de la matrícula dels cursos inclou l'assistència a les sessions teòriques i pràctiques, la documentació i l'assegurança per accident a anys a tercers. El transport, els àpats i l'allotjament no hi són inclosos.

En funció de les condicions climatològiques i tenint en compte que es tracta de cursos de camp, majoritàriament, cal portar l'equipament adequat (roba d'abric, impermeable, aigua, barret, protecció solar, etc.).

S'ha sol·licitat el reconeixement de les activitats de formació permanent adreçades al professorat pel Departament d'Ensenyament.

PER A MÉS INFORMACIÓ I INSCRIPCIÓ:

Secretaria de la ICHN.
Carrer del Carme, 47; 08001 Barcelona.
De dilluns a divendres.
Tel: 933 248 582; a/e: ichn@iec.cat.

1

FOTOGRAFIA DIGITAL I TRACTAMENT DE LA IMATGE

DATES

16 i 17 de febrer de 2013

PROFESSORAT

Albert Masó, biòleg, professor, fotògraf de natura i assessor científic de National Geographic.

LLOC DE CELEBRACIÓ

Cèntric, Espai Cultural (plaça de Catalunya, 39-41; El Prat de Llobregat).

PREU

La matrícula per als socis de la ICHN és de 32 €, i per a la resta és de 50 €.

DISSABTE

D'11 a 14 h. Nocions bàsiques. Similituds i diferències entre la fotografia analògica i la digital; tipus de càmeres; els formats del sensor; la distància focal efectiva; paràmetres i magnituds digitals; mida de la imatge; resolució; valors adequats per publicacions, projeccions, webs, etc.

De 15 a 18 h. Tractament de la imatge. Els formats i el pes dels arxius; compressions; profunditat de color i gamut; l'histograma; l'ajust de blancs, la calibració i l'equilibri cromàtic; editors d'imatge; corbes i nivells.

DIUMENGE

D'11 a 14 h. Optimització i flux de treball. Contrast, llum i saturació; soroll i gra; l'enfocament. Documentació i arxiu; sistemes de seguretat. Es mostrarà la millor manera d'obtenir imatges de qualitat amb l'equip fotogràfic de cadascú.

2

MAMÍFERS CARNÍVORS DE LES TERRES DE L'EBRE, ELS PORTS, EL MAESTRAT I EL MATARRANYA

DATES

23 i 24 de febrer de 2013

PROFESSORAT

Diego Martínez Martínez, tècnic de fauna (Forestal Catalana, DARPM).

CAL QUE PORTEU

Roba i calçat còmode per anar al camp, càmera fotogràfica (sienteniu), menja i beguda el dia de la sortida, repel·lent d'insectes i barret. El desplaçament de camp es farà en cotxes particulars.

LLOC DE TROBADA

A les 10 del matí, al Museu de les Terres de l'Ebre (c. Gran Capità, 34; Amposta).

PREU

La matrícula per als socis de la ICHN i per als habitants de les Terres de l'Ebre és de 38 €, i per a la resta és de 64 €.

DISSABTE

De 10 a 14 h. Teòrica. Biologia, etologia i reconeixement d'espècies (mustèlids I)

De 16 a 20 h. Biologia, etologia i reconeixement d'espècies (mustèlids II, vivèrrids, felins i canids)

DIUMENGE

Sortida de camp.

De 6 a 8 h. Terra Alta (Espera de llúdriga)

De 10 a 16.30 h. Recorregut per identificar rastres al Parc Natural dels Ports.

Curs de coneixement i d'identificació dels mamífers carnívors que podem trobar a les comarques de les Terres de l'Ebre i a les terres veïnes de Terol i Castelló (Maestrat, Ports i Matarranya). A llarg de les sessions teòriques es parlarà de les principals característiques que defineixen la biologia i etologia d'aquest interessant grup de mamífers, i s'aprendrà a identificar les espècies presents als espais naturals del sud de Catalunya. A llarg de les sortides pràctiques s'exploraran les principals metodologies d'estudi i localització d'aquestes espècies posant un especial èmfasi en el seguiment de rastres i reconeixement de petjades.

3

LA GEOLOGIA DE LA SERRA DE MONTSANT:

APRENDRE A LLEGIR ELS AFLORAMENTS

DATES

9 i 10 de març de 2013

PROFESSORAT

Ferran Colombo Piñol, Departament d'Estratigrafia, Paleontologia i Geociències Marines. Facultat de Geologia, UB.

CAL QUE PORTEU

Llibreta per seguir les classes teòriques i prendre apunts a la sortida al camp. Màquina de fotos, si se'n té.

LLOC DE TROBADA

Dissabte, a les 8.30 h, a la seu del Parc Natural del Montsant (Plaça de la Bassa, 1; La Morera de Montsant)

PREU

La matrícula per als socis de la ICHN i per als habitants dels municipis de l'àmbit del Parc és de 38 €, i per a la resta és de 64 €.

DISSABTE

De 9 a 13 h. Estratigrafia del Montsant; característiques sedimentàries; medis sedimentaris implicats; relacions entre sedimentació i tectònica.
De 14 a 17.30 h. Sortida de camp a Scala Dei-Cabacés.

DIUMENGE

De 9 a 13 h. Recorregut als voltants de Cornudella. Anada cap a Aubarca i visita de les seves rodalies.
De 14 a 17.30 h. Recorregut cap a les Crestes d'en Blai, Roca Llaurada, seguint per la serra de la Llena per acabar a les rodalies de Vilanova de Prades.

4

CUSTÒDIA DEL TERRITORI: MÈTODES I QUALITAT

DATES

16 i 17 de març de 2013

PROFESSORAT

Hernan Collado, responsable jurídic; Montse Masó, responsable d'iniciatives, Xarxa de Custòdia del Territori.

CAL QUE PORTEU

Roba còmode d'abric, i calçat còmode per la sortida de camp.

LLOC DE TROBADA

A les 9.45 h, a la seu de la XCT (c. Sagrada Família, 7; Vic)

PREU

La matrícula per als socis de la ICHN i per als de les entitats adherides a la XCT és de 38 €, i per a la resta és de 64 €.

DISSABTE

De 10 a 11.15 h. Presentació del curs i bases de la custòdia del territori.

De 12 a 14 h. Oportunitats i reptes de la custòdia del territori; les entitats de custòdia del territori; les iniciatives de custòdia del territori.

De 16 a 17.30h. L'acord de custòdia del territori: opcions jurídiques.

De 17.45 a 19.45 h. De la selecció de finques al seguiment de les iniciatives de custòdia del territori.

DIUMENGE

De 9.30 a 14.30 h. Visita a dues experiències de custòdia a Osona.

16 h. Conclusions i avaluació del curs.

5

EL FOTOTRAMPEIG I LA FOTOIDENTIFICACIÓ: UNA EINA PER A L'ESTUDI DE LA FAUNA

DATES

6 i 7 d'abril de 2013

PROFESSORAT

Francesc Llimona i Andrea Garmendia, Estació Biològica de Can Balasc, Parc Natural de Collserola.

CAL QUE PORTEU

Indumentària adequada per una sortida de camp. Quadern per a prendre notes.

LLOC DE TROBADA

A les 8.30 h, a l'Estació Biològica de Can Balasc.

PREU

La matrícula per als socis de la ICHN és de 38 €, i per a la resta és de 64 €.

DISSABTE

De 9 a 13.30h. Presentació. Introducció teòrica sobre els estudis faunístics que es duen a terme des del l'Estació Biològica del Parc de Collserola, i de les tècniques de fototrampeig i fotoidentificació aplicades a la recerca. Introducció a la biologia de la geneta i altres espècies que es troben a Collserola mitjançant el fototrampeig. Explicació breu del software a utilitzar per a la fotoidentificació.

De 15 a 19 h. Sessió pràctica: muntatge de les càmeres als voltants de l'Estació Biològica i visita a la trinxera i d'altres elements significatius pel projecte.

DIUMENGE

De 9 a 14 h. Sortida de camp. Recollir les càmeres muntades el dia anterior. Extreure les fotografies i vídeos. Editar i tractar el material obtingut. Utilització del software de fotoidentificació de genets. Conclusions.

6

GEOLOGIA I BOTÀNICA DE LA SEGARRA

DATES

4 i 5 de maig de 2013

PROFESSORAT

Lluís Sanfeliu Domènech, Secció de Geologia-Paleontologia; i Antoni Mayoral Arqué, Secció de Botànica. Institut d'Estudis Ilerdencs.

CAL QUE PORTEU

Indumentària adequada per sortir al camp i lupa de camp. Dinar de camp per dissabte i diumenge.

LLOC DE TROBADA

A les 8.45 h, a la Sala Cal Breu (c. Major, 118 1r; Cervera).

PREU

La matrícula per als socis de la ICHN i per als membres del Centre Municipal de Cultura de Cervera, de l'Associació Espai Llobregós i del Grup de Defensa del Medi Natural de la Segarra és de 38 €, i per a la resta és de 64 €.

DISSABTE

De 9 a 11 h. El relleu i les formacions geològiques de la Segarra. Caracterització de la seva flora i vegetació.

D'11.15 a 14 h. Visita al torrent Salat: vegetació de ribera amb components halòfils.

De 14 a 15 h. Dinar de camp.

De 15 a 17 h. Sortida de camp. Observació i interpretació dels estrats de margues amb fòssils dels voltants de Sant Pere dels Arquells.

De 17 a 19 h. Observació i interpretació a la zona de la Panadella.

DIUMENGE

De 10 a 14 h. Visita a l'espai protegit del riu Llobregós: observació i interpretació de l'anticlinal guixenc; reconeixement de la flora gipsícola (plantes superiors i líquens).

De 14 a 15 h. Dinar de camp.

De 15 a 17 h. Visita al tossal de les Pletes: observació i interpretació de paleocanals; identificació d'espècies del carrascar; anàlisi i valoració de la biodiversitat dels pradells d'annuals.

7

OBSERVACIÓ I IDENTIFICACIÓ D'ARTPRÒPODES AL CAMP

DATES

11 i 12 de maig de 2013

PROFESSORAT

Eduardo Mateos Frías, professor del Departament de Biologia Animal de la UB.

CAL QUE PORTEU

Roba i calçat adequat per caminar pel camp, llibreta, llapis, càmera fotogràfica amb possibilitat de macrofotografia, lupa de camp (comptafils) dinar de camp per dissabte i diumenge.

LLOC DE TROBADA

A les 9.30 h, al Centre de documentació del Museu Arxiu Municipal de Vilassar de Dalt. (c. del Marquès de Barberà, 9; 08339 Vilassar de Dalt). Masia de Can Banús.

PREU

La matrícula per als socis de la ICHN és de 38 €, i per a la resta és de 64 €.

DISSABTE

De 10 a 11 h. Introducció general. Sessió a l'aula per explicar la metodologia general del curs i les activitats del dia.

D'11 a 14 h. Sortida de camp. Observació i identificació d'artròpodes en ambient forestal xeròfil.

De 14 a 15 h. Dinar de camp.

De 15 a 19 h. Sortida de camp. Observació i identificació d'artròpodes en ambient forestal humit i bosc de ribera.

DIUMENGE

De 10 a 14 h. Sortida de camp. Observació i identificació d'artròpodes en ambients humit i bosc de ribera.

De 14 a 15 h. Dinar de camp.

De 15 a 17.30 h. Resum i conclusions: sessió a l'aula per fer un resum de tot el que s'ha après durant el curs i per debatre les qüestions que els assistents considerin oportunes.

8

BIOLOGIA I CONSERVACIÓ DEL TRENICALÓS (*Gypaetus barbatus*)

DATES

18 i 19 de maig de 2013

PROFESSORAT

Antoni Margalida Vaca, del Grup d'Estudi i Protecció del Trenalós (GEPT)

CAL QUE PORTEU

Roba i calçat per anar per la muntanya, barret, crema protectora, prismàtics i càmera fotogràfica.

LLOC DE TROBADA

A les 10 h, a la Casa del Parc Nacional de Boí, carrer de les Graieres, 2; 25528 Boí (Alta Ribagorça).

PREU

La matrícula per als socis de la ICHN i per als habitants dels municipis del Parc és de 38 €, i per a la resta és de 64 €.

DISSABTE

De 10 a 14 h. Sessió teòrica. Introducció a l'ecologia dels voltors presents a Catalunya: distribució, tendència poblacional i problemàtica.

De 15 a 19 h. Sessió teòrica. El trenalós: introducció a l'espècie. Biologia reproductora, alimentació, problemàtica i conservació.

DIUMENGE

De 9 a 16 h. Sortida pràctica. Ruta per la Ribagorça (El Pont de Suert - La Terreta)

16 h. Cloenda del curs.

Informació i inscripció.
Casa del Parc Nacional. Demaneu per Josep
Maria Rispa. Telèfon: 973 696 189;
A/e: jrispa@gencat.cat

9

LÍQUENS I FONGS DE LES MUNTANYES DE PRADES:

DEL SEU HÀBITAT A L'ESTUDI MICROSCÒPIC

DATES

25 i 26 de maig de 2013

PROFESSORAT

Antonio Gómez Bolea i Jaume Llistosella Vidal, professors del Departament de Biologia Vegetal, UB.

CAL QUE PORTEU

Lupa de camp, navalla o similar.

LLOC DE TROBADA

A les 9.30 h, a l'Alberg Jaume I, les Masies, l'Espluga de Francolí.

PREU

La matrícula per als socis de la ICHN i per als socis del Centred'Història Natural de la Conca de Barberà és de 38 €, i per a la resta és de 64 €.

DISSABTE

De 10 a 14 h. Observacions de camp; prospecció i recol·lecció de material per a l'estudi al laboratori.
De 16 a 20 h. Estudi al laboratori dels caràcters macroscòpics i micro.

DIUMENGE

De 9 a 13 h. Observacions de camp; prospecció i recol·lecció de material per a l'estudi al laboratori
De 15 a 18 h. Estudi al laboratori dels caràcters macroscòpics i micro

10

GAIREBÉ HUMANS. LA RECERCA SOBRE ELS HOMINOÏDEUS FÒSSILS DE CATALUNYA

DATES

8 i 9 de juny de 2013

PROFESSORAT

Salvador Moyà Solà, Jordi Galindo Torres, Isaac Casanovas Vilar Miriam Pérez de los Ríos, Sergi Llàcer Martos, Carolina Cancelo Fernández, Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont.

LLOC DE TROBADA

A les 9.45 h, a l'Auditori Cal Figueres (plaça de Cal Figueres, 1; Els Hostalets de Pierola.

PREU

La matrícula per als socis de la ICHN és de 38€, i per a la resta és de 64€.

DISSABTE

De 10 a 12 h. Els hominoïdeus fòssils de Catalunya.

De 12.30 a 14.30 h. Visita al jaciment de can Mata, als Hostalets de Pierola.

De 16 a 18 h. Canvis climàtics i evolució dels hominoïdeus.

De 18 a 20.30 h. Visita a altres jaciments dels Hostalets de Pierola.

DIUMENGE

De 10 a 12 h. Què ens fa humans? Una perspectiva evolutiva.

De 12.30 a 13.30 h. Visita a l'exposició «Gairebé humans» i a les instal·lacions de l'Institut Català de Paleontologia, a Sabadell.

De 13.30 a 14 h. Visita al TAC: l'ús de la tomografia computeritzada per a l'estudi de fòssils.

De 16 a 18 h. Visita al laboratori de preparació, restauració i conservació de fòssils.

11

ANÀLISI ESTADÍSTIC MULTIVARIANT PER A NATURALISTES DE CAMP

DATES

15 i 16 de juny de 2013

PROFESSORAT

Francesc Olivai Cuyàs, professor del Departament d'Estadística, UB.

CAL QUE PORTEU

Ordinador, tipus PC, eina imprescindible per seguir el curs.

LLOC DE TROBADA

A les 9 h, a la Fundació d'Estudis Superiors d'Olot (c. de Joan Pere Lorenzana, 3; Olot).

PREU

La matrícula per als socis de la ICHN és de 38€, i per a la resta és de 64€.

DISSABTE I DIUMENGE

Introducció a les tècniques d'anàlisi multivariant de dades: matrius de dades, vector de mitjanes, matriu de covariàncies i matriu de correlacions; observacions de camp i comptes d'individus; distàncies i similituds; transformacions de variables i mesures de distàncies i similituds.

El mòdul Ginkgo de B-VegAna: software d'anàlisi estadístic de dades multivariants.

Tècniques de representació: l'anàlisi de components principals i l'escalat multidimensional; tècniques de reducció de la dimensió; anàlisi de components principals; matrius de proximitat entre objectes i representació en dimensió reduïda.

Introducció a les eines d'anàlisi de conglomerats (Cluster Analysis): anàlisi de conglomerat jeràrquic; mètodes no jeràrquics; estratègies per a l'elecció del nombre de clusters. Anàlisi de conglomerat jeràrquic: dendrograms. Mètodes no jeràrquics: K-means i Fuzzy c-means. Estratègies per l'elecció del nombre de clusters.

12

CARTOGRAFIA I AVALUACIÓ DELS HÀBITATS.

EXERCICI PRÀCTIC A LA GARROTXA

DATES

29 i 30 de juny de 2013

PROFESSORAT

Andreu Salvat Saladrigas, Biòleg especialista en botànica. Aprèn, Serveis Ambientals.

CAL QUE PORTEU

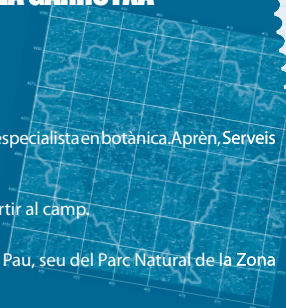
Indumentària adequada per sortir al camp.

LLOC DE TROBADA

A les 9.45 h, a Can Jordà. (Santa Pau, seu del Parc Natural de la Zona Volcànica de La Garrotxa.

PREU

La matrícula per als socis de la ICHN i per als habitants dels municipis de l'àmbit del Parc és de 38 €, i per a la resta és de 64 €.

DISSABTE

De 10 a 10.30 h. La vegetació i els hàbitats del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa.

D'11.30 a 14 h. Introducció al concepte d'habitat i sistemes de classificació existents. Metodologies d'identificació, caracterització i cartografia d'hàbitats.

De 14 a 15 h. Dinar de camp.

De 15 a 20 h. Sortida de camp: pràctica de cartografia. Posada en comú dels resultats i consideracions sobre l'evolució del paisatge vegetal. Criteris per valorar els canvis en la coberta d'hàbitats.

DIUMENGE

De 8.30 a 11 h. Protocols d'avaluació de l'estat de conservació dels hàbitats.

D'11 a 13.30 h. Sortida de camp: aplicació dels protocols d'avaluació d'hàbitats.

De 13.30 a 14.30 h. És possible donar un valor de conservació concret a un hàbitat? Discussió i conclusions.

ALTRES CURSOS

ORGANITZATS PER LES
SOCIETATS ADHERIDES
A LA INSTITUCIÓ CATALANA
D'HISTÒRIA NATURAL

CONSORCI PER A LA PROTECCIÓ I LA GESTIÓ DELS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT

»» CURS DE CAMP D'IDENTIFICACIÓ D'OCELLS FORESTALS.

9 de febrer de 2013, Pineda del Remolar.

»» CURS DE CAMP D'IDENTIFICACIÓ D'ANÀTIDES. FILIPINES.

2 de març de 2013, Reserva Natural del Remolar-Filipines.

»» CURS DE CAMP D'IDENTIFICACIÓ DE PASSERIFORMES AL PAS PRENUPCIAL

20 d'abril de 2013, Reserva Natural del Remolar-Filipines.

»» CURS DE CAMP D'IDENTIFICACIÓ DE CANTS I RECLAMS DELS OCELLS DE MARESME

18 de maig de 2013, Espais Naturals del Riu Llobregat.

PROFESSOR: Ferran López, ornitòleg.

INFORMACIÓ I INSCRIPCIONS

Telèfon: 934 793 201

Web: <http://www.deltallobregat.cat./pdf/tardor2012.pdf>

»» HI COL·LABOREN

Parc de la Serralada Litoral
Xarxa de Parcs Naturals

Centre d'Història Natural de la Conca de Barberà

ICP^{LA}

Institut Català de Paleontologia
Miquel Crusafont

cespa

Parc Natural de la Serra del Montsant

Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa

Parc de Collserola

xct

àrea de custòdia del territori

Ajuntament dels Hostalets de Pierola

FES

FUNDACIÓ D'ESTUDIS SUPERIORS D'OLOT

CENTRE MUNICIPAL DE CULTURA DE CERVERA

Museu de les **Terres de l'Ebre**

Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici

Ajuntament del **Prat de Llobregat**

*** CÈNTRIC** ESPAI CULTURAL

»» AMB EL SUPORT

Generalitat de Catalunya
Departament de Territori i Sostenibilitat

»» ORGANITZA

ICHN

Institució Catalana d'Història Natural
Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

CARRER DEL CARME, 47 • 08001 BARCELONA
TELÈFON 933 248 582 • FAX 932 701 180
A/e: ichn@iec.cat • A/i: <http://ichn.iec.cat>

